

Innst. 93 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument 8:2 S (2012–2013)

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Roar Bredvold, Torgeir Trældal, Jon Georg Dale, Jan-Henrik Fredriksen, Oskar J. Grimstad og Morten Ørsal Johansen om nedslakting av tamrein på Finnmarksvidda

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Bakgrunn

Reindriftsforvaltningen har fastsatt maksimalt tillatt antall rein i hvert reinbeitedistrikt i Finnmark. I dokumentet er det en oversikt over situasjonen med maksimalt tillatt antall tamrein i Finnmark sammenlignet med faktisk antall tamrein pr. 1. april 2011. Samlet sett for reinbeiteområdene i Finnmark snakker en her om nærmere 33 000 tamrein for mye i forhold til fastsatt maksimalt antall tamrein.

Forslagsstillerne mener regjeringen snarest må iverksette tiltak for områdene i Finnmark som fremdeles sliter med et for intensivt beitetrykk i forhold til ressursgrunnlag. Dette er viktig for å sikre en mer forsvarlig ressursforvaltning av reindriften i forhold til beitearealer. Forslagsstillerne er videre kritiske til dagens manglende individmerking av tamrein, noe som gir alvorlige negative konsekvenser for både dyrevelferd, mattrygghet og naturressurser. En slik merking vil kunne gi grunnlag for en vesentlig forbedret sporing i matkjeden. Individmerking vil også åpne for effektiv telling av dyr på vidda og antall dyr per siida.

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det igangsettes nedslakting av tamrein på Finnmarksvidda for å unngå store dyrelidelser utover vinteren 2012/2013.»

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Lillian Hansen, Arne L. Haugen, Ingrid Heggø og lederen Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Per Roar Bredvold, Harald T. Nesvik og Torgeir Trældal, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Svein Flåtten og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Sosialistisk Venstreparti, Alf Egil Holmelid, fra Senterpartiet, Irene Lange Nordahl, og fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, er, som forslagsstillerne, bekymret over at arbeidet med å redusere reintallet i de mest utsatte områdene i Finnmark tar lang tid, og er opptatt av at dette viktige arbeidet følges opp, slik at man sikrer en mest mulig bærekraftig reindrift.

Komiteen peker på at reintallet i Finnmark må betydelig ned for å få det i samsvar med vedtakene fastsatt av Reindriftsstyret.

Komiteen minner om at målsettingen, slik den er nedfelt i den nye reindriftsloven, er å skape en reindrift som har økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft. Komiteen mener reindriften kan gi god utnyttelse av ressurser i marginale fjell- og utmarksområder og er en sentral bærer av samisk kultur. Komiteen mener tiltakene i reindriftpolitikken skal innrettes slik at den følger opp målsettingen om at næringen blir bærekraftig både i økologisk, økonomisk og kulturell forstand.

Komiteen har merket seg at det er meget store regionale forskjeller når det gjelder det økonomiske resultatet av reindriften og at reintallet ikke står i forhold til ressursgrunnlaget i enkelte områder.

Komiteen peker på at det over lang tid har blitt arbeidet for å få utarbeidet og godkjent bruksregler og reintall, og at arbeidet har tatt lengre tid enn først antatt. Blant annet har Landbruks- og matdepartementet sett seg nødt til å oppheve enkelte reintallsvedtak som følge av at det ikke var sannsynliggjort at de var bærekraftige. Dette førte til at det måtte gjennomføres nye reintallsprosesser for de berørte distriktene.

Komiteen merker seg at det i statsrådets vurdering i brev av 25. oktober 2012 (vedlagt) går frem at arbeidet med å få redusert reintallet prioriteres høyt både av Reindrifststyret, forvaltningen og departementet, og at det presiseres at det er avgjørende for næringen og for andre interesser at dette arbeidet lykkes.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, foreslår at forslaget ikke bifalles.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til det generelle problemet med bestanden av tamrein. Situasjonen med tamrein bør tas alvorlig. Det finnes mekanismer for å håndtere situasjonen. Mattilsynet har for eksempel ansvar for å påse at regler knyttet til dyrevelferd blir overholdt. Disse medlemmer tar også til etterretning at Reindrifststyret i nær fremtid vil kunne fatte vedtak om reduksjon i reintallet. Etter reindrifstloven vil det være flere sanksjonsmuligheter for å redusere reinbestanden, blant annet kan det ilegges tvangsmulkt. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av å kontrollere bestanden og ber om at regjeringen følger opp de varslede tiltak på en mest mulig effektiv måte.

Disse medlemmer foreslår at forslaget vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Kristelig Folkeparti konstaterer at fra 2002 til 2010 har reintallet økt med hele 40 pst., og ser det som helt avgjørende å få gjennomført pågående prosesser for å få redusert reintallet i Finnmark.

Disse medlemmer viser til reindrifstlovens formål om at reindriften skal være økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig. Disse medlemmer er av den formening at formuleringen om at

reindriften også skal være kulturelt bærekraftig, kan stå i motsetning til målene om økonomisk og økologisk bærekraft. Disse medlemmer mener at de to siste målene da må være overordnet målet om kulturell bærekraft.

Disse medlemmer er av den formening at en nå er kommet i en situasjon hvor totalt reelt antall tamrein er for høyt i forhold til maksimalt tillatt antall tamrein. Dette får konsekvenser for beitegrunnlaget og dyrevelferden.

Denne situasjonen gjør at komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet stiller spørsmål ved mulighetene for reindrifstnæringens fremtid med mindre det iverksettes nødvendige tiltak.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig reindrift i Finnmark, Dokument 3:14 (2011–2012), hvor det under punkt 6.2 fremkommer følgende:

«Reindrifstloven og de årlige reindrifstavtalene er de sentrale virkemidlene for å nå målene om en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift. Undersøkelsen viser at virkemiddelbruken ikke har sikret en bærekraftig reindrift.

Videre viser undersøkelsen at virkemidlene i liten grad er samordnet for å sikre en effektiv virkemiddelbruk, og at dette får konsekvenser for måloppnåelsen.

I henhold til reindrifstloven skal det utarbeides bruksregler med øvre reintall. Bruksregler er en forutsetning for at bestemmelser om øvre reintall og beitebruk kan følges opp. Landbruks- og matdepartementet har i for liten grad lagt til rette for at bruksreglene er blitt utarbeidet i tråd med reindrifstloven. Undersøkelsen viser at det har tatt fire og et halvt år å utarbeide bruksregler med øvre reintall. Videre viser undersøkelsen at Reindrifststyret og Statens reindrifstforvaltning ved oppstart av saksbehandlingen i forbindelse med fastsettelse av øvre reintall manglet avklaringer fra Landbruks- og matdepartementet knyttet til saksbehandlingen.

Undersøkelsen viser at det øvre reintallet i liten grad er fastsatt med bakgrunn i alle årstidsbeitene, slik reindrifstloven forutsetter. Et reintall som ikke er tilpasset årstidsbeitene, vil ikke være økologisk bærekraftig. Det er derfor behov for at distriktene utarbeider bruksregler også for vintersidaene slik reindrifstlovens § 60 gir adgang til, og at neste generasjons bruksregler for sommerbeitene tar hensyn til beitekapasiteten for alle årstidsbeitene.

For å få til reintallsreduksjon skal det utarbeides reduksjonsplaner. Undersøkelsen viser at verken Landbruks- og matdepartementet, Reindrifststyret eller Statens reindrifstforvaltning har utarbeidet planer eller strategier for hvordan reduksjonsplanene skal utarbeides og følges opp. Landbruks- og matdepartementet må sørge for at Statens reindrifstforvaltning sikrer at sidaene utarbeider reduksjonsplaner, og at disse følges opp. Departementet har heller ikke sørget for at de virkemidler som finnes i reindrifstlo-

ven og i reindrifftsavtalen, er blitt brukt i tilstrekkelig grad, herunder bruk av sanksjoner for å sikre at målet om bærekraftig reindrift realiseres.

Videre viser undersøkelsen at beitebruk i liten grad er avklart i distriktenes bruksregler. Manglende avklarte beiterettigheter gjør dette arbeidet vanskelig. Arbeidet med å avklare beiterettighetene, blant annet i domstolene, må ikke være til hinder for arbeidet med å redusere reintallet i henhold til bruksreglene.»

Disse medlemmer ser det som et nødvendig tiltak å innføre bedre ordninger knyttet til reinmerking for å sikre det reelle tallgrunnlaget og sikre at reguleringen av maksimalt totalt tillatt antall tamrein blir mest mulig korrekt.

På lang sikt mener disse medlemmer det er viktig at aktørene i reindriffts næringen i større grad samarbeider seg imellom og med næringsmiddelindustrien med hensyn til nedslakting og avsetning av reinkjøtt. På kort sikt er disse medlemmer av den formening at en bør kartlegge kapasiteten for nedslakting gjennom avtaler med lokale, mobile eller private slakteri.

Disse medlemmer er av den formening at en bærekraftig reindriffts næring vil ivareta dyrevelferden og det økologiske aspektet, samtidig som den vil kunne være økonomisk lønnsom for de få aktørene i næringen. Disse medlemmer er av den formening at reinkjøtt er etterspurt og ettertraktet hos forbruker så vel innenlands som utenlands og vil kunne ha et vesentlig eksportpotensial.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det igangsettes nedslakting av tamrein på Finnmarksvidda for å unngå store dyrelidelser utover vinteren 2012/2013.»

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sørge for at det igangsettes nedslakting av tamrein på Finnmarksvidda for å unngå store dyrelidelser utover vinteren 2012/2013.

Forslag fra Høyre:

Forslag 2

Dokument 8:2 S (2012–2013) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Roar Bredvold, Torgeir Trældal, Jon Georg Dale, Jan-Henrik Fredriksen, Oskar J. Grimstad og Morten Ørsal Johansen om nedslakting av tamrein på Finnmarksvidda – vedlegges protokollen.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å fatte følgende

vedtak:

Dokument 8:2 S (2012–2013) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Roar Bredvold, Torgeir Trældal, Jon Georg Dale, Jan-Henrik Fredriksen, Oskar J. Grimstad og Morten Ørsal Johansen om nedslakting av tamrein på Finnmarksvidda – bifalles ikke.

Oslo, i næringskomiteen, den 22. november 2012

Terje Aasland

leder

Rigmor Andersen Eide

ordfører

Vedlegg**Brev fra Landbruks- og matdepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 25. oktober 2012****Dokument 8:2 S (2012-2013) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Roar Bredvold, Torgeir Trældal, Jon Georg Dale, Jan-Henrik Fredriksen, Oskar J. Grimstad og Morten Ørsal Johansen om nedslakting av tamrein på Finnmarksvidda**

Jeg viser til ovennevnte forslag som er mottatt til vurdering.

Forslaget tar utgangspunkt i medias omtale av den prosessen som nå pågår med å tilpasse reintallet til ressursgrunnlaget, og da med utgangspunkt i at det nå er fastsatt nye reintall for samtlige distrikter i Norge. I Finnmark innebærer dette at reintallet skal reduseres betydelig.

Som Stortinget er blitt orientert om ved flere anledninger, sist da proposisjonen om reindriftsavtalen ble behandlet i juni i år, er vi nå inne i en viktig og avgjørende fase med reintallstilpasningen.

Stortinget vedtok en ny reindriftslov i 2007, som ga muligheter til å ta i bruk nye verktøy for å få tilpasset reintallet til beitegrunnlaget. Den nye reindriftsloven trådte i kraft 1. juli 2007. En vesentlig endring fra tidligere reindriftslov er at man har fått en helt ny fremgangsmåte for reintallsfastsetting og reintallsreduksjon, blant annet ved at næringen har fått et medansvar i prosessen.

Reindriftsloven av 2007 har klare regler for hvordan man skal gå frem ved fastsettelse og reduksjon av reintall. I tillegg gir den muligheter for myndighetene til å ta i bruk ulike sanksjoner dersom næringsutøverne ikke følger pålagte vedtak. Denne muligheten hadde man ikke i tidligere reindriftslov.

Etter at loven var vedtatt av Stortinget, startet prosessen med å organisere reindriften etter ny lov, blant annet ved at det skulle velges nye distriktsstyrer i samtlige distrikter.

Etter at dette var gjennomført, startet prosessen med å utarbeide bruksregler og nye bærekraftige reintall.

Det har gjennom lang tid vært lagt ned et betydelig arbeid både fra næringens og myndighetenes side med å få utarbeidet og godkjent bruksregler og reintall. Den viktigste årsaken til at dette arbeidet har tatt tid, er at reindriftslovens bestemmelser for utarbeidelse av bruksregler og fastsettelse av reintall er helt

nytt i forhold til tidligere lov, blant annet ved at næringens ansvar og deltagelse i prosessen kom inn som noe helt nytt.

Videre har man i dette arbeidet møtt på en rekke utfordringer, noe som også har bidratt til at prosessen har tatt lang tid. Her kan jeg blant annet nevne at enkelte reintallsvedtak ble opphevet av Landbruks- og matdepartementet fordi det ikke var sannsynliggjort at de var bærekraftige. Dette førte til at det måtte gjennomføres nye reintallsprosesser for de berørte distriktene. I tillegg har noen av vedtakene vært påklaget.

Status nå er at samtlige sommer- og helårs beitedistrikter har fått godkjent sine bruksregler. Dette innebærer også at det er fastsatt nye reintall for disse distriktene.

Det er allerede sendt ut forhåndsvarsel til de mest berørte distriktene med tidsfrister for reduksjoner i reintall. Reindriftsstyret vil i nær fremtid fatte vedtak om dette. Fristene skal være basert på en konkret vurdering, hvor det legges opp til at de siidaene som må redusere mye kan få noe lengre tid til å gjennomføre reduksjonen enn de siidaene hvor reintallsreduksjonen er mindre.

Reintallet i Finnmark må betydelig ned for å få det i samsvar med vedtakene fastsatt av Reindriftsstyret. Det følger av reindriftsloven at ulike sanksjoner kan tas i bruk dersom vedtakene ikke blir etterlevd.

I første omgang vil dette være økonomiske sanksjoner. Tvangsmulkt vil i denne situasjonen være den sanksjonen som vil være mest aktuell. Det fremgår klart av loven at tvangstiltak først skal brukes dersom andre tiltak ikke fører frem eller er formålstjenlig.

Det er her som ellers, helt nødvendig at departementet og forvaltningen arbeider med utgangspunkt i legale bestemmelser og i henhold til god og forsvarlig forvaltningsskikk.

Avslutningsvis må jeg understreke at det arbeidet som nå pågår med å få redusert reintallet, er meget viktig og prioriteres høyt både av Reindriftsstyret, forvaltningen og departementet. Det er avgjørende både for næringen og for andre interesser at dette arbeidet lykkes.